

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci Kristýny Chyňavové „Smlouva o zákazu jaderných zbraní“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je věnována problematice zákazu jaderných zbraní. Je členěna na úvod, sedm částí a závěr. Diplomová práce má rozsah 73 stran, včetně seznamu použitých zdrojů. Práce byla odevzdána v březnu 2020 (datum uzavření rukopisu 28. 3. 2020).

Diplomová práce je věnována aktuálnímu tématu, problematice jaderných zbraní. Při zpracování diplomové práce použila autorka zejména metodu analytickou, deskriptivní a také metodu komparace (str.7).

V první kapitole se diplomantka zabývá historií jaderných zbraní, případy jejich použití, testování, nehod spojenými s jadernými zbraněmi. Dále kapitola obsahuje přehled počtu jaderných zbraní ve světě, kdy největšími vlastníky jsou Rusko a USA. Dále zde autorka vyjadřuje jaké možné tragické důsledky ve světě by mohlo způsobit použití jaderných zbraní.

Druhá kapitola je zaměřena na dosaženou úroveň jaderného odzbrojení. Nejprve se uchazečka zabývá úlohou konference o odzbrojení v této oblasti. Dále stručně rozebírá mnohostranné mezinárodní smlouvy v oblasti jaderných zbraní. Autorka do této části zahrnuje jednak Smlouvu o nešíření jaderných zbraní z roku 1968 (Smlouva NPT), kterou lze v současnosti považovat za nejvýznamnější mnohostrannou smlouvu v této oblasti. Diplomantka provádí stručný rozbor jednotlivých ustanovení této smlouvy. Smluvní státy lze dělit na státy jaderné a státy nejaderné. V této souvislosti by uchazečka mohla vyjádřit zda umístění jaderných zbraní jadernými státy na území nejaderných států je v souladu s touto smlouvou. Autorka se zabývá i problematikou platnosti odstoupení Severní Koreje od Smlouvy NPT, jaký je její názor na tuto otázku? Zajímavá je i otázka čl. VI Smlouvy, který ukládá smluvním státům vést jednání k zastavení závodů v jaderném zbrojení a rovněž smlouvy o jaderném odzbrojení. Jak tento závazek charakterizovat, vyjádřil se k tomu i Mezinárodní soudní dvůr v poradním posudku o legalitě použití jaderných zbraní z roku 1996. Dále autorka zaměřila svou pozornost na Smlouvu o všeobecném zákazu jaderných zkoušek z roku 1996 (která však ještě nevstoupila v platnost) a dále se zabývá návrhem Smlouvy o zákazu výroby štěpných materiálů pro vojenské účely. Kapitola však neobsahuje významnou platnou Smlouvu o zákazu jaderných zkoušek v ovzduší, kosmickém prostoru a pod vodou z roku 1963. Smlouva byla sice původně trojstranná, v současnosti však zavazuje více než

120 států. Rovněž v práci postrádám vymezení některých pojmů jako je odzbrojení, omezení zbrojení či kontrola zbrojení. Smlouvy které autorka rozebírá mají různý předmět a svou povahou se od sebe odlišují. V kapitole se dále uchazečka zabývá problematikou bezjaderných zón. Daná část rovněž zahrnuje poradní posudek Mezinárodního soudního dvora z roku 1996. Jak interpretovat tento poradní posudek z hlediska z hlediska legality použití jaderných zbraní? Bylo by prostorově omezené použití jaderných zbraní v rozporu s mezinárodním právem? Kapitola zahrnuje i komentář č. 36 k čl. 6 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

Třetí kapitola je věnována vývoji mezinárodní situace v letech 2010-2017 v souvislosti s přípravou Smlouvy o zákazu jaderných zbraní. Rozbor daného období je důležité z hlediska pochopení přístupu jednotlivých států i nestátních aktérů k problematice jaderných zbraní. Ve čtvrté kapitole následuje rozbor Smlouvy o zákazu jaderných zbraní z roku 2017. Je zajímavé, že autorka v názvu kapitoly použila pouze anglickou zkratku té smlouvy – NWPT. Autorka v úvodu této kapitoly zdůrazňuje humanitární povahu této smlouvy. V této souvislosti se zmiňuje i Úmluvu o zákazu protipěchotních min a Úmluvu o zákazu kazetové munice. Přes nepochybný jeden z významných cílů zakázat použití jaderných zbraní je smlouva také smlouvou odzbrojovací a lze ji zařadit mezi tzv. smíšené instrumenty (autorka by se mohla k této otázce vyjádřit). V následující části rozvíjí autorka úvahy o Smlouvě o zákazu jaderných zbraní jako rámcové smlouvy a dále se zabývá i odmítnutými návrhy. Předposlední kapitola je zaměřena na jaderné zbraně a mezinárodní obyčej. Jaké jsou podle autorky předpoklady pro vznik obyčejových norem v oblasti zákazu jaderných zbraní. Lze v současnosti uvažovat o obyčejové normě zakazující jaderné zkoušky? Kapitola zahrnuje i vztah Smlouvy o zákazu jaderných zbraní k jiným smlouvám. Lze souhlasit s názorem autorky, že Smlouva o zákazu jaderných zbraní není v rozporu např. se Smlouvou o nešíření jaderných zbraní, či se Smlouvou o úplném zákazu jaderných pokusů. Sedmá kapitola je zaměřena na možné reakce států a budoucí vývoj v souvislosti se Smlouvou o zákazu jaderných zbraní. Následuje závěr.

Pokud jde o hodnocení, práce má logickou strukturu, autorka kvalifikovaně rozebrala danou problematiku. Uchazečka prokázala svou schopnost pracovat s příslušnými dokumenty, judikaturou a literaturou a ty použít na zvolené téma. V práci převažuje politologický pohled na danou problematiku, i když zejména v kapitolách 4 a 6 je výrazné pojetí z hlediska mezinárodního práva. Autorka se zabývá aktuálním tématem, při jeho uchopení formuluje i vlastní názory. Rozebírá a hodnotí názory nauky. V tomto směru naplňuje diplomová práce své poslání. Při zpracování své práce čerpala diplomantka z dokumentů a publikací, zejména

v anglickém jazyce, vychází ale i z české literatury věnované zvolenému tématu. Práce obsahuje 244 poznámek pod čarou. Z formálního hlediska je práce napsána srozumitelným jazykem.

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomantka zaměřila na otázky a připomínky obsažené v posudku.

V Praze dne 23. 5. 2020

prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.